

KYBERTURVALLISUUS ARJESSA

Oppitunnin tavoitteet

- Oppilas tutustuu käsitteeseen kyberturvallisuus ja muihin keskeisiin kyberturvallisuuteen liittyviin käsitteisiin
- Oppilas ymmärtää kyberturvallisuuden merkityksen arjessa
- Oppilas osaa suojata arjessa käytössään olevia laitteita

Tunnin rakenne

1. Oppilaat tutustuvat käsitteeseen kyberturvallisuus (10 min)
2. Video ja sen läpikäynti (25 min)
3. Tietovisa (5 min)
4. Koonti (5 min)

Tuntisuunnitelma

1. Oppilaat tutustuvat käsitteeseen kyberturvallisuus

- Oppilaat jakautuvat 2–3 hengen ryhmiin opettajan opastuksella.
- Ryhmätehtävä:
 1. Etsikää Sähkötekniikan ja energiatehokkuuden edistämiskeskus STEK ry:stä (stek.fi) tietoa siitä, mitä kyberturvallisuus tarkoittaa.
 2. Valitkaa ryhmästäne kirjuri, joka kirjoittaa termin selityksen yhteiselle alustalle (esim. padlet.com)
- Opettajan johdolla: Mikä kaikki liittyy kyberturvallisuuteen? Kerätään oppilaiden ajatukset yhteiselle alustalle (esim. padlet.com)

2. Video ja sen läpikäynti

Kyberturvallisuuteen liittyviin käsitteisiin tutustuminen STEK ry:n videon *Möttöset – Tietoturvaton matka* avulla. Video löytyy opeportaalin lisämateriaaleista tämän tiedoston yhteydestä sekä lisäksi osoitteesta stek.fi/opettajalle/animaatiot/mottoset/

1. Videon katsominen yhteisesti (0.00–2.00) ja keskustelua:

- a. Mitä tytölle oli tapahtunut? (identiteettivarkaus)
- b. Mitä ohjeita koira antoi? (vahva salasana)
- c. Missä kaikkialla te käytätte salasanaa? Mitä kaikkea kannattaisi suojata salasanalla?

2. Videon katsominen yhteisesti (2.00–5.30) ja keskustelua:

- Miltä hotellitarjoussivusto vaikutti?
- Mitä perheen äiti huomasi? (kybervarkaus)
- Mitä ohjeita koira antoi? (ei tunnuslukuja muistiinpanoihin, ei muita käyttäjiä, ei ostoksia huijaussivustoilta)
- Onko teille tai tutuillenne tapahtunut vastaavaa?

3. Videon katsominen yhteisesti (5.30–8.00) ja keskustelua:

- Mitä kautta tyttö oli internetissä? (ilmainen wifi)
- Mitä vaaroja ilmaisessa wifissä piilee?
- Millaisen neuvon koira antoi pankkikorttiin liittyen?

4. Videon katsominen yhteisesti (8.00–12:20) ja keskustelua:

- Mitä perheelle tapahtui hotelli Huojennuksen vastaanotossa? (huijaussivusto, tietoturvakorkaus)
- Mitä perheen vanhemmat tekivät pankkikortteilleen? (kortin kuoletus)

3. Tietovisa

- Oppilaat pelaavat Kyberturvallisuuden liittyvän tietovisan täällä: fyrebox.com/play/tietovisa-kyberturvallisu_YQ2AajY9d
- Tietovisassa on viisi kysymystä. Jokainen oppilas pelaa oman tietovisansa. Tunnin lopussa tietovisa käydään yhteisesti läpi.
- Tietovisan kysymykset ja oikeat vastaukset löydät alta.

1. Mikä seuraavista on mielestäsi vahva salasana?

- joulukuu12
- Joona2008
- [Su%MaORiEY5](#)
- munkone

Vahvan salasanan tunnusmerkit: sisältää isoja pieniä kirjaimia, numeroita ja erikoismerkkejä. Salasanan pituus on yli kymmenen merkkiä. (Lähde: stek.fi)

2. Huomaat, että Instagram-tilillesi on tullut tuhat uutta seuraajaa. Mitä on todennäköisimmin tapahtunut?

- Olet vahingossa tehnyt tilistäsi julkisen ja monet pitävät julkaisuistasi.
- Et muista, että olet pyytänyt saada seurata tuhatta muuta tiliä.
- [Sinulle on tapahtunut identiteettivarkaus.](#)
- Kaverisi on lainannut puhelintasi ja päässyt muokkaamaan tiliäsi.

Identiteettivarkaus tarkoittaa sitä, että henkilö esiintyy toisena henkilönä. Identiteettivaras saattaa esimerkiksi tehdä ostoksia varastamansa henkilön pankkikorttitiedoilla. (Lähde: kyberturvallisuuskeskus.fi)

3. Mikä seuraavista väittämistä EI pidä paikkansa?

- a) Ilmaisen wifin käyttöön liittyy monia riskejä.
- b) Pankkikortin salasana kannattaa kirjoittaa muistiin puhelimeen.
- c) Internetin maailmassa on vaarallisia huijaussivustoja.
- d) Oma pankkikortti on henkilökohtainen eikä sitä saa luovuttaa muille.

Pankkikortin salasanaa ei kannattaa kirjoittaa mihinkään näkyville, sillä vaarana on, että se joutuu väärin käsiin.

4. Pankkikorttisi on kohdistunut tietoturvakonkkaus. Sinun tulee välittömästi...

- a) ...jatkaa pankkikorttisi käyttöä.
- b) ...selvittää itse, kuka on saanut haltuunsa pankkikorttitietosi.
- c) ...kuolettaa pankkikortti soittamalla pankin sulkupalveluun.
- d) ...heittää pankkikortti roskiin.

Pankkikortin kuoletus on tehtävä välittömästi, jos huomaat kortillasi tapahtumia, joista et itse ole tietoinen. Löydät pankkisi sulkupalvelun esimerkiksi puhelimestasi pankkisi mobiilisovelluksesta.

5. Kyberturvallisuus on...

- a) ...näkymätöntä eikä sitä voi itse edesauttaa.
- b) ...tärkeää ainoastaan koulussa.
- c) ...aivan turhaa.
- d) ...varautumista erilaisiin uhkatilanteisiin.

Kyberturvallisuus liittyy digitaaliseen omaisuuteen, kuten henkilön puhelimeen, tietokoneeseen tai pankkikorttiin. (Lähde: stek.fi)”

4. Koonti

- Tietovisan tulosten kommentointi ja jokaisen kysymyksen läpikäynti yhteisesti.
- Lyhyesti: Mitä tänään opimme?